

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNI

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

UZUPEŁNIA
ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY

dysleksja

PRÓBNY EGZAMIN GIMNAZJALNY Z OPERONEM CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

JĘZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 9 stron (zadania 1–18). Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i PESEL.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. Zaznaczając odpowiedzi w części karty przeznaczonej dla zdającego, zamaluj pola do tego przeznaczone. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.
6. Rozwiązania zadań, w których musisz sam sformułować odpowiedź, zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

**GRUDZIEŃ
2011**

**Czas pracy:
90 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 30**

Z głową w chmurach

Tekst I

Minęły czasy, gdy chmury były dla człowieka czymś dalekim i nieuchwytnym i tylko źródłem marzeń lub troską rolnika, czy malarskim natchnieniem. Dziś nabrały innej wagi: wtargnęły głęboko w ludzkie życie, stały się ważnym czynnikiem ludzkiego losu. Dla lotnika, a zwłaszcza dla myśliwca, chmury były tym, czym ongiś gęste puszcze dla pioniera dalekich krajów: czasem groźbą zasadzki, czasem błogosławieństwem ocalenia. Dawna romantyka Fenimorów Cooperów¹ była zielona i rosła na powierzchni ziemi; dzisiejsza romantyka była biała i kłębiła się pod niebem...

Susem w chmury podporucznik Jan Zumbach uratował swe życie. Dziwnym trafem, kilkanaście kilometrów dalej, o tej samej godzinie inny myśliwiec z „303”², sierżant Kazimierz Wunsche, doznał podobnej przygody. I jego napadło kilka Messerschmittów i on również bronił się od ich pocisków gwałtownymi skrętami. Lecz zanim wróg zdołał zorganizować skuteczną nagonkę, Wunsche wyrwał mu się spod karabinów i uciekł do chmury.

Niestety, była to tylko jedna chmura, olbrzymia, lecz oderwana jak wyspa od innych obłoków. Kulisty cumulus o średnicy półtorakilometrowej, z góry i od dołu spłaszczony.

Myśliwiec schował się w nim dobrze. Był tu zupełnie bezpieczny od prześladowców. Doznał ulgi. Otoczyła go jakby jasnoszara wata, tak gęsta, że nie mógł widzieć nawet końców własnych skrzydeł. Leciał teraz na ślepo, polegając jedynie na przyrządach nawigacyjnych. Trzymał się wciąż na tej samej wysokości i zataczał w środku chmury koła o średnicy mniej więcej kilometrowej.

[...] Myśliwiec latał w niej dokoła. Wciąż dokoła. Leciał również i czas, upływały sekundy, minuty. Paliwa było coraz mniej. I coraz mniej nadziei. Chociaż ukrywał go przyjazny obłok, myśliwiec czuł się w nim coraz gorzej: obłok to makabryczny przyjaciel, bo przyjaciel i zarazem wróg. [...] Włosy jeżyły mu się na głowie.

Obłok już nie był przyjacielem; był przerażający. Napawał grozą. Mącił myśli. Lotnik czuł jedno: uciekać z tej duszącej ślepoty, dopóki jeszcze czas. Wyrwać się w otwartą przestrzeń, widzieć niebo i szeroki świat, błogi świat pilota – inaczej puści ten drązek i wybuchnie spazmem. Inaczej – opadnie go obłęd. Ów obłęd, który często ogarniał pionierów zbłąkanych na bezdrożach leśnej dżungli.

¹ James Fenimore Cooper (1789–1851) – amerykański powieściopisarz, autor znanych powieści przygodowo-awanturnych

² „303” – 303 Dywizjon Myśliwski „Warszawski im. Tadeusza Kościuszki” – jednostka lotnicza Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii, najsukcesywniejsza jednostka aliantów w czasie bitwy o Anglię w 1940 r.

Arkady Fiedler, *Dywizjon 303*, Poznań 1980, s. 49–51.

Zadanie 1. (0–1)

Przedstawione w tekście I zdarzenie miało miejsce w przestrzeni powietrznej nad

- A. Niemcami.
- B. Francją.
- C. Anglią.
- D. Polską.

Zadanie 2. (0–1)

Obecna w pierwszym akapicie tekstu refleksja narratora o roli chmur odnosi się do losu

- A. odkrywcy.
- B. rolnika.
- C. artysty.
- D. pilota.

Zadanie 3. (0–1)

O czym świadczy zachowanie sierżanta opisane w drugim akapicie?

- A. Miał nadmierną skłonność do kierowania się emocjami.
- B. Był doświadczony i podejmował racjonalne decyzje.
- C. Działał brawurowo i lekcewał niebezpieczeństwo.
- D. W chwilach zagrożenia paraliżował go strach.

Zadanie 4. (0–1)

Chmura przedstawiona w tekście była miejscem, które

- A. nie miało znaczenia dla przebiegu walki.
- B. zwiększało zagrożenie ze strony przeciwnika.
- C. w pełni gwarantowało bezpieczny lot pilota.
- D. ograniczało możliwość swobodnego manewrowania.

Zadanie 5. (0–1)

Który akapit tekstu jest poświęcony wyłącznie opisowi chmury?

- A. drugi
- B. trzeci
- C. czwarty
- D. piąty

Zadanie 6. (0–1)

Które zdanie w sposób przenośny ilustruje strach bohatera?

- A. „Leciał teraz na ślepo”.
- B. „Myśliwiec latał w niej dokoła”.
- C. „Włosy jeżyły mu się na głowie”.
- D. „Myśliwiec schował się w nim dobrze”.

Zadanie 7. (0–1)

Celem autora tekstu I jest

- A. przedstawienie jednego z epizodów udziału Polaków w bitwie o Anglię.
- B. ocena skuteczności zachowań polskich pilotów podczas lotów bojowych.
- C. krytyka decyzji podejmowanych przez lotników z polskiego dywizjonu.
- D. pochwała odwagi polskich pilotów walczących w Dywizjonie 303.

Zadanie 8. (0–1)

Cechą gatunkową reportażu obecną we fragmencie książki Arkadego Fiedlera jest

- A. odwołanie się do twórczości amerykańskiego powieściopisarza.
- B. omówienie taktyki stosowanej w walce powietrznej.
- C. zachowanie formy relacji z przedstawionego zdarzenia.
- D. zastosowanie epitetów i porównań w opisie obłoku.

Tekst II

SCENA DRUGA

CZEŚNIK, DYNDALSKI, PAPKIN

Papkin po francusku ubrany, przy szpadzie, krótkie spodnie, buty okrągłe do pół łydki, tupet i harcopf, kapelusz stosowany, pod pachą para pistoletów; zawsze prędko mówi.

PAPKIN

Bóg z waszmością, mój Cześniku.
Pędząc cwałem na rozkazy
Zamęczyłem szkap bez liku;
Wywróciłem się sto razy,
Tak że z nowej mej kolaski
Gdzieś po drodze tylko trzaski.

CZEŚNIK

A ja za to ręczyć mogę,
Że mój Papkin tu piechotę
Przywędrował całą drogę;
A na podróż dane złoto
Gdzieś zostawił przy labecie¹.

PAPKIN

pokazując pistolet

Patrz, Cześniku – poznasz przecie...

CZEŚNIK

Cóż mam poznać?

PAPKIN

Wystrzelony.
Wypalony!

DYNDALSKI

na stronie, odchodząc

Gdzieś na wrony.

PAPKIN

Gdzie, do kogo, milczeć muszę,
Lecz nie karty są przyczyną,
Żem się w drodze spóźnił nieco.
Ani ziewnął, na mą duszę!
Tak z mej ręki wszyscy giną!

CZEŚNIK

poprawiając w mowie

Wszystkie.

PAPKIN

Wszystkie?

CZEŚNIK

Ćmy, komary.

PAPKIN

Waszmość nigdy nie dasz wiary.

CZEŚNIK

Bom niegłupi, mocium panie.

¹ labet (franc.) – hazardowa gra w karty

Zadanie 9. (0–1)

Z pierwszej wypowiedzi Papkina wynika, że

- A. od dawna planował wizytę u swego znajomego.
- B. przybył do Cześnika na jego wyraźne wezwanie.
- C. zupełnie przypadkiem znalazł się u Cześnika.
- D. niechętnie przyjął zaproszenie Cześnika.

Zadanie 10. (0–1)

W tekście II występuje

- A. dialog.
- B. monolog.
- C. opowiadanie.
- D. przemówienie.

Zadanie 11. (0–1)

Napisz, na czym polega ironiczny charakter wypowiedzi Dyndalskiego: „Gdzieś na wrony”.

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0–1)

O jakich cechach Papkina, według niego i jego rozmówcy, świadczą wypowiedzi bohatera? Uzupełnij tabelę odpowiednimi przymiotnikami.

Wypowiedź bohatera	Cecha wg Papkina	Cecha wg Cześnika
„Pędząc cwałem na rozkazy Zamęczyłem szkap bez liku”.		obłudny
„Tak z mej ręki wszyscy giną!”	waleczny	

Zadanie 13. (0–1)

Wypisz z tekstu II fragment będący przykładem tekstu pobocznego.

.....

.....

Zadanie 14. (0–1)

W podanej grupie wyrazów podkreśl wszystkie imiesłowy.

ubrany pędząc ręczyć wypalony zostawił pokazując

Tekst III

Dzwoń, serce moje, na odjazd od brzegów!
Uczep się rudych włosów błyskawicy!
Czeka cię tysiąc śródgwiezdných noclegów
I nieistnienie kresu ni granicy! [...]

Pędź, me marzenie, nigdy niepoprawne,
Nieuleczalne, zepsute, wybredne!
Bo co najcudniej nam we śnie jest jawne,
Dzisiaj nam wykraść chce spełnienie biedne! [...]

Leopold Staff, *Odjazd w marzenie*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, oprac. M. Jastrun, Wrocław 1985, s. 23–26.

Zadanie 15. (0–2)

Który frazeologizm: „chodzić z głową w chmurach” czy „mieć głowę na karku” można wykorzystać, opisując postawę życiową podmiotu lirycznego? Uzasadnij odpowiedź i zilustruj ją odpowiednim cytatem z tekstu III.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)

Napisz, do jakiego rodzaju literackiego należą utwory, których fragmenty znajdują się w arkuszu.

Lp.	Tytuł utworu	Rodzaj literacki
1.	<i>Dywizjon 303</i>	
2.	<i>Zemsta</i>	
3.	<i>Odjazd w marzenie</i>	

Zadanie 17. (0–3)

Napisz dedykację, którą Arkady Fiedler mógłby zamieścić w swojej książce o polskich lotnikach z Dywizjonu 303.

.....

.....

.....

.....

.....

